

KONCEPCJA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNA

MUZEUM ZIEMI KOCIEWSKIEJ

Dzisiejsze muzea stanowią najprężniej rozwijające się instytucje kultury i edukacji. Wpływ muzeów na życie społeczne dawno już wykroczył poza to, co określa Międzynarodowa Rada Muzeów jako cele ich działania, a więc: zbieranie, przechowywanie, konserwację i udostępnianie eksponatów. W muzeach obecnie toczy się bogate życie społeczne, odbywają się liczne spotkania i debaty, muzea są miejscem gorących dyskusji i sporów, edukacji pozaszkolnej itp. Dlatego na muzea należy patrzeć wielopoziomowo, badając nie tylko to, co widoczne założone w ich funkcjonowaniu, lecz także analizując ich działanie z uwzględnieniem ukrytych mechanizmów, powiązań i spodziewanych efektów.

Jednym z możliwych sposobów przyjrzenia się i określenia działalności Muzeum Ziemi Kociewskiej jest podejście łączące opis przestrzeni i usytuowania w nich ekspozycji muzealnych w korelacji z rejestracją, analizą i interpretacją znaczeń zawartych w przekazach muzealnych. Pełniejszy obraz uzyskać można, określając strukturalne składniki Muzeum Ziemi Kociewskiej, gdyż mają one decydujący wpływ na kształt ekspozycji i przebieg oraz rezultaty osiągnięte w trakcie zwiedzania ekspozycji i wchodzenia w interakcje z innymi osobami i przedmiotami w Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Nowoczesne muzealnictwo wykorzystujące techniki wizualne przyczynia się do wzrostu atrakcyjności tego miejsca. Wizja i idea, jaka powinna towarzyszyć tworzeniu programu działania Muzeum Ziemi Kociewskiej, stanowi bowiem czynnik decydujący o powodzeniu przedsięwzięcia.

Specjalistyczna wiedza i doświadczenie w obszarze działań kulturalnych obejmujących takie przedsięwzięcia, jak: wystawy, wykłady, warsztaty, seminaria, konferencje, lekcje muzealne, działalność wydawniczą, konkursy, to warunki niezbędne do profesjonalnego zarządzania tym wyjątkowym miejscem. Ponieważ posiadam niezbędną wiedzę we wskazanym zakresie, chciałbym kontynuować rozpoczęte już w muzeum prace oraz wprowadzić nowoczesne projekty, aby budować prestiż marki tej cennej instytucji jaką jest Muzeum Ziemi Kociewskiej. Szczególnie edukacyjna rola muzeum przeżywa obecnie okres dynamicznego rozwoju. Ekspansja nowych form wystaw i zmiany w edukacji i funkcjonowaniu muzeów przyczyniły się do poszukiwania takich rozwiązań projektowych, które spełniałyby wymogi bardziej

interaktywnego kontaktu z poznawanym regionem oraz możliwie wszechstronnego przeżycia bezpośredniego doświadczenia, na wszystkich etapach życia, od przedszkola do seniora. Właśnie dzięki działaniom stricte edukacyjnym, jakie chcę zaproponować, Muzeum Ziemi Kociewskiej ma stać się coraz bardziej, rozpoznawalną szczególnie na Pomorzu, wizytówką na mapie Polski.

Profesjonalnie skonstruowany program działalności Muzeum pozwala generować u odbiorcy reakcje sprzyjające jego rozwojowi, pobudzające kreatywne myślenie, wychowujące. Przykładowe propozycje, które przedstawiam w tym projekcie, zaplanowane zostały po to, by osiągnąć założony cel rozwoju.

Zadaniem Muzeum jest prezentowanie różnorodnych postaw twórczych z obligatoryjną dbałością o najwyższy poziom prezentowanych prac. Owa różnorodność jest immanentną cechą charakteryzującą środowisko twórcze. Pokazanie tej różnorodności pozwoli wyrobić wśród zwykłych odbiorców kultury świadomość, że charakterystyczne dla naszych czasów bogactwo kierunków i postaw w kulturze, sztuce i edukacji jest nie do przecenienia.

Pragnę, aby Muzeum Ziemi Kociewskiej przywiązywało szczególną wagę do procesów edukacyjnych i wychowawczych. Edukowanie do umiłowania Małej Ojczyzny to wyzwanie, które musi uwzględniać różne możliwości poznawcze zwiedzających dostosowując do nich programy edukacyjne. Nadrzędnym celem jest wysoka jakość artystyczna i merytoryczna podejmowanych przez Muzeum Ziemi Kociewskiej działań i popularyzowania najlepszych wzorców w każdym z prezentowanych projektów. W Muzeum Ziemi Kociewskiej zostanie utworzone Centrum szkoleniowo-konferencyjne.

Kierunki działań edukacyjnych

Edukacja regionalna powinna być kierowana do wszystkich grup społecznych, zachęcać do aktywnego uczestnictwa mieszkańców w zdobywaniu wiedzy o tej sferze życia i czerpania przyjemności wynikającej z możliwości bezpośredniego kontaktu z kulturą. Uświadomienie wagi doznań natury estetycznej i poznawczej, jakie niesie ze sobą możliwość obcowania z dziełem, powinna być przekazywana odbiorcom poprzez uczestniczenie w wykładach o kulturze regionalnej, w tym przede wszystkim, przygotowanych w oparciu o opracowania zbiorów Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Muzeum będzie organizować:

- Wykłady:

Opracowanie cyklu wykładów dla dzieci i młodzieży. Na wykłady zapraszane będą szkoły wszystkich stopni nauczania. Oferta obejmie również możliwość przeprowadzenia wykładu w zainteresowanych szkołach. Muzeum Ziemi Kociewskiej przygotuje szeroki wachlarz lekcji muzealnych z edukacji regionalnej wykorzystując aktywizujące metody nauczania.

1. Cykl wykładów „Dziedzictwo kulturowe Kociewia” — zewnętrzne w szkołach.
2. Cykl wykładów „Dziedzictwo kulturowe Kociewia” w Muzeum — dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
3. Wykłady o edukacji regionalnej dla środowiska nauczycielskiego.
4. Cykliczne wykłady z udziałem zaproszonych autorów o biografiach Kociewian i Ich wkładzie w dziedzictwo kulturowe Kociewia i Polski (B. Keckermann, M. Wiecka, M. Łobocki, H. Borzyszkowska, K. Deyna, A. Grubba, R. Landowski, W. Łajming, B. Malinowski, O. Nowacka, D. Rosani, B. Wenta, U. Zajączkowska, K. Ziemny itp.)

- Ważniejsze konferencje:

1. Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowo-Metodyczna z edukacji regionalnej na Kociewiu.
2. Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowo-Metodyczna z edukacji muzealnej.
3. Ogólnopolska Konferencja Naukowa z Dziedzictwa kulturowego Pomorza.

- Ważniejsze wystawy:

1. Wystawa plenerowa „Starogard w Europie, Europa w Starogardzie” poświęcona starogardzianinowi B. Keckermannowi, który od 1604 roku postulował utworzenie Unii Europejskiej. Na wystawie zostaną zaprezentowane traktaty, które tworzył jako młody profesor na zagranicznych uniwersytetach i Athenae Gedanenses. Badacze z całego świata badają dorobek erudycyjny Keckermann, który jest zaliczany do twórców idei UE. Wystawa może trafić też na gdańską starówkę, a także do siedziby Parlamentu Europejskiego w ramach promocji miasta i regionu.

2. Wystawa plenerowa na temat znanych Kociewian (artyści, sportowcy, naukowcy, duchowni).
3. Wystawa „Dziedzictwo kulturowe Pomorza na Kociewiu”

- Stare i nowe lekcje muzealne:

1. Moja Mała Ojczyzna Kociewie.
2. Obrzędy i zwyczaje kociewskie. Kociewski rok obrzędowy.
3. Tożsamość kociewska. Kultura regionalna na tle kultury narodowej.
4. Wzornictwo kociewskie dawniej i dzisiaj.
5. Tajemnice codzienności — zaglądamy do kuferka prababci.
6. Kultura ludowa i sławni mieszkańcy Kociewia.
7. Poznaj stroje i hafty na Kociewiu.
8. Poznaj miasta Kociewia (historia, zabytki, osiągnięcia).
9. Zwyczaje i obyczaje Kociewia.
10. Język regionalny, gwary i nazewnictwo regionu.
11. Historia i tradycja własnej rodziny na tle historii i tradycji regionu.
12. Prasa lokalna jako źródło informacji o regionie.
13. Potrawy regionalne na Kociewiu.
14. Zioła z kociewskich łąk i ich zastosowanie we współczesnej kuchni. Joanici na Pomorzu i medycyna naturalna.

- Projekcja filmów:

1. Cykl filmów — Poznajemy dziedzictwo kulturowe Kociewia i Pomorza. Seans i dyskusja o dziedzictwie kulturowym na Kociewiu.
2. Cykl filmów — o rękodziele na Kociewiu z udziałem zaproszonych gości.
3. Cykl filmów biograficznych o znanych Kociewianach.
4. Powstaną filmy dokumentujące wydarzenia związane z działalnością Muzeum Ziemi Kociewskiej.

- Konkursy:

1. Konkurs na najlepszą pracę dyplomową o Kociewiu.

2. Konkurs „Kociewiacy wczoraj i dziś”
3. Zorganizujemy konkurs „Rysunek miesiąca — Rysunek roku”, aby wyłonić nowych artystów-debiutantów.

Celem konkursów jest usystematyzowanie i zwiększenie wiedzy na temat historii, kultury Pomorza ze szczególnym uwzględnieniem Kociewia oraz wybitnych postaci związanych z regionem; kształtowanie poczucia własnej tożsamości, kształtowanie postaw obywatelskich; rozwijanie zainteresowań regionem, jego historią i tradycją; rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów, stworzenie przestrzeni współpracy pomiędzy muzeum a szkołami i uczelniami w celu wzmocnienia aspektów edukacyjnych i wychowawczych dotyczących przestrzeni dziedzictwa kulturalnego.

- Kalendarze Starogardzkie:

Co roku Muzeum Ziemi Kociewskiej przygotowuje książkowe kalendarze z dziedzictwem kulturowym Kociewia.

- Rodzinne soboty w Muzeum Ziemi Kociewskiej:

Rodzinne Muzeum Ziemi Kociewskiej to spotkania tematyczne przygotowane z myślą o rodzinach z dziećmi w wieku 5—12 lat. Spotkania, warsztaty i wycieczki będą odbywały się w soboty w Muzeum Ziemi Kociewskiej oraz na Rynku. Każde spotkanie będzie nie tylko kontaktem z historią i dziedzictwem naszego miasta i regionu. To także doskonała okazja do twórczego spędzania czasu wolnego z dziećmi oraz w gronie przyjaciół. Naszym celem będzie zainteresowanie dzieci ich dziedzictwem, przedstawienie najbliższego środowiska oraz kształtowanie świadomości własnych korzeni (np. „Etnosobota”, „Rodzinne spotkania z tradycją”, „Popołudnie w Muzeum Ziemi Kociewskiej”).

Pragnę przygotować cykl „ETNOpodróży po Kociewiu”, w którym zainteresowani nie wychodząc z domu wyruszą do najcenniejszych miejsc na Kociewiu.

W interaktywnych wykładach prowadzący opowie o niezwykłych obiektach, ale też o współczesnym życiu miejsc, z których pochodzą. Będzie można rozprawić się ze stereotypami, opowiemy o ciekawych praktykach, modach i tradycjach, kulturze regionalnej.

Przybliżymy pracę etnografek i etnografów. Do każdego odcinka przygotowane zostanie zadanie do wykonania.

W każdej społeczności istnieją grupy, które nie uczestniczą w życiu kulturalnym, nie chodzą do teatru, nie czytają książek, a muzea omijają szerokim łukiem. Charakteryzuje je brak potrzeb rozwoju osobowego. Do takich właśnie grup adresowany jest projekt „Galeria uliczna — Starogard na przestrzeni wieków”. Na zewnątrz Muzeum, przy Ratuszu warto prezentować wystawy plenerowe. Każdy przechodzień może bezpłatnie korzystać z kultury. Ekspozycje będą zmieniane cyklicznie. Działanie projektu zakłada kreowanie nawyku uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i ma wykształcać potrzebę osobistego kontaktu ze sztuką regionalną.

Zintegrowane z różnymi instytucjami działania, mające przyczyniać się do tworzenia autentycznych więzi między nimi, w celu możliwie najpełniejszego prezentowania regionu są powinnością każdej placówki kultury. W ramach takich działań Muzeum Ziemi Kociewskiej będzie kontynuować i poszerzać już wcześniej podjęte działania:

- Współpraca z instytucjami samorządowymi na Kociewiu.
- Współpraca z ośrodkami akademickimi i badawczymi: Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska, Uniwersytet Gdański, Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Wyższa Szkoła Bankowa.
- Nawiązanie współpracy z instytucjami kultury na Kociewiu.
- Kreowanie wokół Muzeum środowiska opiniotwórczego — rozpoczęcie wydawania gazety Muzeum Ziemi Kociewskiej (stylizowana, w ozdobnej szacie graficznej) o charakterze regionalnym, współpraca z instytucjami pozarządowymi, grupami artystycznymi, wybitnymi osobowościami Kociewia.
- Współpraca z organizacjami, fundacjami, stowarzyszeniami, których siedziba mieści się na Kociewiu.
- Współpraca z ośrodkami ogólnopolskimi organizującymi wystawy regionalne.
- Wypożyczanie i wymiana wystaw placówkom upowszechniania kultury na terenie kraju.
- Współpraca z dyrektorami muzeów i placówek kultury zajmującymi się gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów kultury regionalnej.

W coraz szybszym zmieniającym się świecie komunikowanie się ze społeczeństwem za pomocą programów i działań promocyjnych należy do priorytetowych zadań mających na celu dotarcie do jak najszerszego kręgu odbiorców zainteresowanych kulturą Kociewia.

Nowoczesne techniki multimedialne wyznaczają nowe ścieżki komunikacji i informacji, co w znaczny sposób poszerza możliwości popularyzowania Muzeum Ziemi Kociewskiej. W swoich działaniach staram się wykorzystać zarówno tradycyjne, jak i najnowsze technologie w upowszechnianiu informacji o tej prestiżowej placówce jaką jest Muzeum Ziemi Kociewskiej.

- Działalność popularyzatorska:

1. Przygotowanie albumu na 40-lecie Muzeum Ziemi Kociewskiej.
2. Wystąpienia dyrektora Muzeum i edukatora muzealnego w programach informacyjnych i publicystycznych poświęconych kulturze regionu; w Internecie, radiu i telewizji oraz możliwie częste wypowiedzi dla prasy i mediów internetowych.
3. Udział Muzeum Ziemi Kociewskiej w Nocy Muzeów.
4. Dzień Dziecka w Muzeum Ziemi Kociewskiej. Zwiedzanie aktualnej ekspozycji oraz zaprezentowanie zabawek z Kociewia. Upominki dla dzieci.
5. Dzień Kobiet w Muzeum Ziemi Kociewskiej. Zaprezentowanie kobiecych strojów kociewskich, rękodzieła związanego z gospodarstwem domowym oraz przedstawienie znanych Kociewianek
6. Dzień Babci i Dziadka w Muzeum Ziemi Kociewskiej. Pragnę zorganizować wykład o dawnych i nowych zabawkach prof. Moniki Nawrot- Borowskiej.
7. 10 lutego dzień otwarty z okazji Światowego Dnia Kociewia — wykłady, warsztaty, seminaria z udziałem zaproszonych gości.
8. Zamieszczanie informacji o nowych wystawach w środkach komunikacji miejskiej. To skuteczny sposób dotarcia do największej liczby osób.
9. Zamierzam unowocześnić stronę internetową Muzeum dla tej części społeczności, dla której sieć stanowi podstawowe źródło informacji (wersja polsko-angielska). Nowa strona będzie swoistą encyklopedią Kociewia.

- Muzeum wirtualne:

Jednym z pierwszych kroków, które zamierza zrobić to będzie ubieganie się o grant z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na projekt „Cyfrowe dziedzictwo Kociewia — digitalizacja i udostępnienie zbiorów Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Intensyfikacja prac nad digitalizacją zbiorów umożliwi ich wirtualną prezentację. Muzeum wirtualne dzięki nowym technikom komunikacji stwarza możliwość uczestnictwa w kulturze tym grupom społecznym, które z różnych powodów nie mogą odwiedzić Muzeum (np. osoby niepełnosprawne) w realnej rzeczywistości oraz stanowi dostępną i skuteczną zachętę do wizyty osobistej; jednocześnie pozwoli to na poszerzenie wiedzy o kulturze regionu. Należy jednak podkreślić, że nawet najlepszy projekt muzeum wirtualnego nie może zastąpić obligatoryjnego udostępnienia publiczności oryginałów będących w posiadaniu placówki.

- Działania promocyjne:

Działania mają służyć ugruntowaniu marki Muzeum Ziemi Kociewskiej jako placówki przyjaznej, ukierunkowanej na propagowanie kultury regionalnej.

Zakres działań promocyjnych będzie analogiczny do przeprowadzonych dotychczas i stale rozszerzany.

- Internet i media społeczne:

1. Nowa strona internetowa - Dwujęzyczna (polsko-angielska) strona internetowa Muzeum Ziemi Kociewskiej.
2. Współpraca z portalami internetowymi — obecność w Internecie.
3. Dystrybucja informacji o wystawach i imprezach organizowanych przez Muzeum Ziemi Kociewskiej za pośrednictwem stale uzupełnianej i modyfikowanej bazy portali internetowych o tematyce informacyjnej, kulturalnej, historycznej i artystycznej.
4. Przekazywanie informacji prasowych do redakcji i dziennikarzy.
5. Przekazywanie informacji o Muzeum do większości najważniejszych turystycznych i kulturalnych baz internetowych i portali. Na bieżąco będą uzupełniane informacje o ekspozycjach i wydarzeniach w Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Poza obejrzeniem wystaw, odwiedzający Muzeum zostają wciągnięci w rodzaj interaktywnego kontaktu. To przejaw naszego specjalnego zainteresowania widzem, podkreślający, że jest on w Muzeum Ziemi Kociewskiej kimś wyjątkowo ważnym.

- Działalność edytorska:

1. Muzeum będzie publikować druki towarzyszące wystawom; katalogi, plakaty, foldery, ulotki.
2. Muzeum przygotuje szereg książek o Kociewiu.

Ważnym zadaniem jest wdrażanie nowoczesnych technologii i urządzeń technicznych umożliwiających prezentację zewnętrzną (m.in. w przestrzeni publicznej) prac znajdujących się w kolekcji Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Poszerzanie zakresu kompetencji pracowników poprzez ustawiczne szkolenia, doskonalenie i poznawanie najnowszych technik prezentacji jest dla mnie priorytetem.

dr Mariusz Brodnicki